Investeren in infrastructuur is investeren in de toekomst van uw gemeente

Geachte Raadsleden,

De komende weken behandelt uw gemeenteraad de begroting voor de komende jaren. Bouwend Nederland vraagt u daarbij nadrukkelijk aandacht te besteden aan de gemeentelijke infrastructuur. Dit onderwerp is vaak minder zichtbaar dan woningbouw, duurzaamheid of zorg, maar vormt wel de basis om deze opgaven te kunnen realiseren.

Ook in uw gemeente naderen wegen, bruggen, fietspaden, kades en rioleringen het einde van hun levensduur. Tegelijk worden deze voorzieningen steeds intensiever gebruikt door onder meer woningbouw, klimaatadaptatie en de energietransitie. Tijdig onderhoud, vervanging en vernieuwing zijn daarom noodzakelijk.

De financiële opgave is aanzienlijk. TNO becijfert[1] dat de jaarlijkse vernieuwingskosten voor civiele infrastructuur richting 2030 oplopen van circa € 1,1 miljard naar € 2,4 miljard. Voor gemeenten stijgt de benodigde investering van ongeveer € 530 miljoen naar circa € 1,3 miljard per jaar. Daar komt bij dat het uitgestelde en achterstallige onderhoud jaarlijks € 2 tot € 3 miljard bedraagt, waarvan circa € 1 miljard bij gemeenten. De precieze opgave verschilt per gemeente en zou zichtbaar moeten zijn in actuele beheerplannen en een meerjarige investeringsagenda. Verder uitstel leidt tot hogere kosten, meer hinder en een grotere kans op storingen of afsluitingen. Daarbij stopt de infrastructurele opgave niet bij de gemeentegrens. Afsluitingen en aslastbeperkingen op wegen en kunstwerken van andere wegbeheerders, zoals buurgemeenten, provincies en Rijkswaterstaat, kunnen leiden tot extra en zwaarder verkeer over gemeentelijke wegen die daar niet op zijn ingericht. Dit kan de belasting van het lokale wegennet vergroten en onderhoud en vervanging versnellen. Het is daarom belangrijk om ook deze effecten mee te nemen in de gemeentelijke beheer- en investeringsagenda.

Uw gemeente heeft ambitieuze woningbouwdoelstellingen. Meer woningen vragen niet alleen om bouwlocaties, maar ook om tijdige investeringen in ontsluitingswegen, fietspaden, riolering en de inrichting van de openbare ruimte. Zonder deze randvoorwaarden komen woningbouwplannen moeilijker van de grond. Infrastructuur volgt dus niet op woningbouw, maar is een voorwaarde om die woningbouw mogelijk te maken.
Ook bij projecten die mede worden bekostigd uit landelijke regelingen, zoals het Mobiliteitsfonds en de Woningbouwimpuls, is tijdig handelen nodig. Deze regelingen vragen vaak om cofinanciering door regionale overheden. Als daarvoor niet tijdig budget is gereserveerd, kan een gemeente niet of pas later aansluiten bij Rijksinvesteringen. Daarmee kunnen investeringen die nodig zijn voor bereikbare woningbouwlocaties en het oplossen van regionale knelpunten vertraging oplopen.

De BDO-Benchmark Nederlandse Gemeenten 2026[2] laat zien dat de financiële uitgangspositie van gemeenten op het eerste gezicht is verbeterd. Het gemiddelde rapportcijfer steeg van 7,6 naar 8,4 en gemeenten boekten

[1] TNO, Vernieuwingsopgave infrastructuur: Landelijk prognoserapport 2023, oktober 2023.
[2] BDO Accountants & Adviseurs, BDO-Benchmark Nederlandse Gemeenten 2026, januari 2026.

over 2024 gezamenlijk een overschot van € 2 miljard. Het is in het algemeen belang om deze gelden in te zetten voor nuttige en noodzakelijke investeringen voor de lange termijn.

Ook economisch is die keuze van belang. De bouw- en infrasector ziet dat landelijke projecten worden uitgesteld, herprioriteerd of geschrapt. Juist dan zijn continuïteit en voorspelbaarheid van publieke investeringen nodig. Een stabiele stroom aan gemeentelijke opdrachten stelt bedrijven in staat te blijven investeren in mensen, opleiding, innovatie en verduurzaming. Zo blijft de capaciteit beschikbaar om de maatschappelijke opgaven in uw gemeente daadwerkelijk uit te voeren.

De begrotingsbehandeling is het moment om vast te stellen of de gemeente hiervoor voldoende middelen reserveert en realistische keuzes maakt. Bouwend Nederland roept u daarom op de volgende vragen aan het college en de verantwoordelijke wethouder te stellen zoals:

1. Is de lokale onderhouds-, vervangings- en vernieuwingsopgave actueel in beeld?
2. Zijn hiervoor voldoende middelen gereserveerd in een realistische en uitvoerbare meerjarige investeringsagenda?
3. Sluiten de geplande investeringen aan bij de woningbouwambities en andere ruimtelijke opgaven van uw gemeente?
4. Heeft de gemeente in beeld welke gevolgen afsluitingen en aslastbeperkingen op het eigen én omliggende wegennet hebben voor de belasting en onderhoudskosten van gemeentelijke infrastructuur?
5. Is voldoende budget beschikbaar voor gemeentelijke cofinanciering van projecten en landelijke regelingen?

Bouwend Nederland denkt dagelijks mee over deze vraagstukken. Heeft uw fractie behoefte aan een nadere toelichting, praktijkervaring uit de sector of een inhoudelijke reflectie op de infrastructurele en ruimtelijke opgaven binnen uw gemeente, dan gaan wij daar graag over in gesprek.
Wat ons betreft is de kern helder: de keuzes die u bij deze begroting maakt, bepalen of uw gemeente ook op langere termijn bereikbaar, veilig en leefbaar blijft.

Met vriendelijke groet,

Sven Ammann
Bouwend Nederland – Regio Randstad-Noord
s.ammann@bouwendnederland.nl